

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kubenovou ve věci

žalobkyně: **B. M. B., nar., st. přísl.**
t. č. v
zastoupena Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.
sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9

proti
žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje**
sídlem Kounicova 24, 611 32 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 10. 2019, č. j. KRPB-219569-24/ČJ- 2019-060022-SVZ,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á.**
- II. Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou domáhá zrušení rozhodnutí Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové

kontroly, pátrání a eskort, ze dne 5. 10. 2019, č. j. KRPB-219569-24/ČJ- 2019-060022-SVZ (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto, že se žalobkyně podle ust. § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajišťuje za účelem správního vyhoštění a podle ust. § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců byla stanovena doba zajištění na 120 dnů od okamžiku omezení osobní svobody, tj. od 3. 10. 2019 do 30. 1. 2020.

2. Podle napadeného rozhodnutí žalovaná přistoupila k zajištění žalobkyně, neboť v jejím případě existuje nebezpečí, že zmaří výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, kdy přes jasnou vědomost svého pobytu na území České republiky bez platného cestovního dokladu a bez platného oprávnění k pobytu, demonstruje to, co si myslí o právním pořádku České republiky. Složitá situace žalobkyně dle žalovaného toto jednání neospravedlňuje.
3. Žalovaný nepřistoupil k uložení zvláštních opatření podle § 123b zejména z důvodu nebezpečí nerespektování právních předpisů České republiky ze strany žalobkyně a zmaření správního rozhodnutí. Žalobkyně na území EU vstoupila ilegálně bez platného cestovního dokladu a oprávnění k pobytu a měla v úmyslu cestovat do Žalobkyně rovněž nemá pro pobyt na území České republiky zajištěno ubytování.
4. Dobu zajištění stanovila žalovaná na 120 dnů od okamžiku omezení svobody, tj. od 3. 10. 2019 do 30. 1. 2020. Žalovaná přihlédla ke skutečnosti, že žalobkyně nevlastní cestovní doklad, přičemž Ředitelství služby cizinecké policie musí ověřit totožnost žalobkyně prostřednictvím příslušného zastupitelského úřadu, který se nachází v Dále je nezbytné obstarat přepravní doklady, konkrétně letenku nebo vyjednat průvoz přes jiné státy EU, kdy je nutné zajistit policejní eskortu přes dotčený stát. Doba k zajištění se dle žalované pohybuje v případě afrického státu v druhé polovině zákonného rozpětí doby umožňující zajištění cizince.
5. Žalovaná dále konstatovala, že z běžné praxe je známo, že v případě žalobkyně existuje sice menší (oproti realizaci do státu EU), přesto však reálný předpoklad realizace výkonu jejího vyhoštění z území členských států, a to ve stanovené době trvání zajištění, neboť žalované není známa překážka trvalejší povahy, která by zabráňovala žalobkyni z území České republiky vyhostit. Vyjádření žalobkyně, že ji hrozí v domovském státě pronásledování, případně smrt, nelze na základě údajů uvedených v protokolech ze dne 4. 10. 2019 a ze dne 5. 10. 2019 vzhledem k časovým lhůtám hodnověrně ověřit.
6. Žalobkyně proti napadenému rozhodnutí podala včasnou žalobu, v níž nejdříve zrekapitulovala svůj osobní příběh. Žalobkyně je původem z, odkud ve věku čtyř let odcestovala se svou rodinou z důvodu pronásledování její matky, která byla protestantka, zatímco její prarodiče věřili na tradiční přírodní náboženství a z důvodu rozdílné víry matku odmítali, následně ji pod nátlakem přinutit zemi opustit. Rodina odešla do, kde žila asi pět let v uprchlickém táboře. Následně odešli do, kde pobývali osm let. Zde se matka rozvedla s otcem, začala pracovat v arabském hotelu, kde matka potkala nového partnera, který byl majitelem hotelu. K matce se choval špatným způsobem, často jí vulgárně nadával a fyzicky bil. Matka měla poté autonehodu, v důsledku které zemřela. Protože žalobkyně neměla kam jít, obrátila se na přítele své matky, kterého vnímala jako nevlastního otce. Byl však alkoholik a nutil žalobkyni k otrocké práci v hotelu bez jakéhokoliv výdělků a často ji brutálně fyzicky napadal. Žalobkyně má i po několika letech viditelné jizvy na předloktí. Následně od této osoby utekla a žila jako sirotek na

ulici. Pak se rozhodla ze odejít. Za pomoci převaděčů a známého, který jí vypůjčil peníze na cestu, odešla nejprve do Peníze na cestu do Evropy však nestačily, a to ani na cestu zpátky do, dotlačil ji v její bezvýchodné situaci jeden z pašeráků psychickými a fyzickými výhružkami k tomu, aby s ním pod příslibem zajištění cesty do Evropy měla opakovaně pohlavní styk. Touto osobou byla žalobkyně opakovaně znásilněna. Byla přitom v té době ještě nezletilá a jednalo se o první osobu, se kterou měla vůbec pohlavní styk. Celá zkušenost na ni dolehla velmi traumaticky. Následně jí byl skutečně umožněn převoz do Přicestovala do, odkud cestovala za pomoci pašeráků dále, až byla zastavena policejní hlídkou na území České republiky.

7. Tyto traumatické zkušenosti z ní dělají zranitelnou osobu ve smyslu čl. 3 odst. 9 Návratové směrnice a měly být zohledněny žalovanou při vydání napadeného rozhodnutí. Žalobkyně upozornila, že věk 18 let završila teprve 29. 8. 2019, většinu času byla na cestě jako nezletilá. Je pravdou, že uvedené informace nesdělila žalované během podání vysvětlení, jedná se však o nanejvýš citlivé informace a žalobkyně se necítila komfortně je sdělovat.
8. Vzhledem k uvedenému žalobkyně navrhuje provedení důkazu znaleckým posudkem soudního znalce se zkušeností s prací s oběťmi sexuálního násilí či obchodování s lidmi. Žalobkyně seznává, že uvedené informace o zranitelnosti žalobkyně neměla žalovaná v době vydávání napadeného rozhodnutí k dispozici, dle žalobkyně s ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 193/2019-48, by měly být zohledněny i v této fázi. Soud by měl před § 5 odst. 1 s. ř. s. přednostně aplikovat čl. 5 odst. 4 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Evropská úmluva“).
9. Žalobkyně rozporuje postup žalované při rozhodování o zajištění, neboť má za to, že je zcela formální a úvahy odůvodňující zajištění za účelem správního vyhoštění jsou velmi povrchní a nikterak nezohledňující individuální okolnosti případu žalobkyně.
10. Žalobkyně dále rozporuje postup žalované při vedení pohovoru o podání vysvětlení. Ačkoliv žalobkyně uváděla informace, které jasně ukazovaly na to, že by se mohlo jednat o zranitelnou osobu, která byla v minulosti vystavena závažnému násilí, žalovaná se během pohovoru nedoptávala na důvody odchodu z vlasti ani na okolnosti jejího příchodu do Evropy.
11. Žalobkyně dále namítla, že napadené rozhodnutí je v rozporu s § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, neboť zajištění na 120 dní je nepřiměřené jak z hlediska délky trvání, tak s ohledem na individuální situaci žalobkyně. V jejím případě taktéž nebylo prokázáno reálné nebezpečí maření nebo ztěžování výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění.
12. Žalobkyně také nesouhlasila se závěry žalované o nezbytnosti jejího zajištění, neboť má za to, že v jejím případě by postačovalo uložení mírnějšího opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců.
13. Na závěr žalobkyně namítá, že zde nemůže být naplněn účel zajištění, neboť v jejím případě jsou dány právní i praktické překážky vyhoštění, ze kterých nelze než dojít k závěru, že zajištění nebude pravděpodobně vůbec možné uskutečnit. Dle žalobkyně existují důvodné obavy, že pokud by byla vrácena do, hrozilo by jí skutečné nebezpečí podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, a to jak v důsledku její osobní situace, kdy by se do vracela jako

samostatná mladá žena na hranici dospělosti bez jakéhokoliv zázemí či doprovodu, tak s ohledem na celkovou bezpečnostní a politickou situaci v

14. Vzhledem k uvedenému žalobkyně navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
15. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě kromě již uvedeného v napadeném rozhodnutí poukázala na to, že během správního řízení žalobkyně vypověděla celkem dvakrát, přičemž _____ to, _____ co _____ uvedla o svých osobních a rodinných poměrech, se v obou výpovědích vzájemně liší, stejně tak se od obsahu těchto dvou výpovědí liší i třetí verze uvedená žalobkyní v její žalobě.
16. Co se týče návrhu na provedení důkazu formou znaleckého posudku a na přednostní uplatnění čl. 5 odst. 4 Evropské úmluvy, žalované nejsou známy žádné podstatné změny ohledně osoby žalobkyně, které by nastaly po vydání napadeného rozhodnutí, žalovaná nemá žádné závažné informace o tom, že by se od doby zajištění např. zdravotní stav žalobkyně jakýmkoliv způsobem zásadně zhoršil. Žalovaná v době vydání napadeného rozhodnutí vycházela ze skutečností, které jí byla žalobkyně ochotna sdělit, a to i na pokládané otázky. Tyto skutečnosti existovaly, ale pouze s nimi žalovaná nebyla obeznámena. Navíc způsob, jakým žalobkyně před žalovanou vypovídala o své osobě, kdy jsou její výpovědi v rozporu, z ní nečiní příliš hodnověrnou osobu.
17. Žalované ani nelze přičíst k tíži, že by nedala žalobkyni prostor se k věci vyjádřit a nekladla jí žádné doplňující otázky. Naopak během prvního pohovoru byla žalobkyně dotazována, zda jí brání nějaká překážka v návratu do, k čemuž žalobkyně uvedla pouze to, že její matka je protestantka a proto museli opustit, Nijak přitom nezmínila, že by např. její matka měla být mrtvá, případně další skutečnosti o jejím týrání, které začala uvádět až později.
18. Co se týče délky zajištění žalobkyně, žalovaná postupovala dle platných předpisů a její rozhodnutí není v tomto směru stíženo nezákonností. Žalovaná měla možnost řešit svoji svízelnou situaci v první bezpečné zemi, kterou byla
19. Ohledně žalobkyní namítané existence překážek vycestování, žalovaná konstatovala, že jí možné překážky správního vyhoštění na základě jí dostupných informací v době, kdy o zajištění rozhodovala, posoudila. Ze správního spisu nijak nevyplývá, že možnost získání náhradního cestovního dokladu je nepravděpodobné, a to v takové míře, která by ji zbavovala povinnosti se o to pokusit
20. Na základě uvedeného navrhla žalovaná zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

Posouzení věci krajským soudem

Žaloba není důvodná.

21. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále též „s. ř. s.“, ve spojení s ust. § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou (§ 65, § 68, § 70 s. ř. s.).
22. V souladu s ust. § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalované v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž

vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

23. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
24. Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**, přičemž se řídil následujícími úvahami.
25. Ze správního spisu vzal krajský soud pro posouzení věci následující relevantní skutečnosti.
26. Dne úředního záznamu ze dne 4. 10. 2018 byla žalobkyně téhož dne kontrolována hlídkou cizinecké policie na křížení dálnic D1 a D2 z důvodu, že z obce Hustopeče směr Praha směřuje vozidlo taxi služby bílé barvy, v němž dle dispečerky cestuje pět osob, u nichž řidič taxi služby pojal podezření, že se jedná o běžence. Tyto osoby nepředložily žádný cestovní doklad, vízum, či jiné povolení ve vstupu či pobytu na území České republiky, pouze uvedly, že pocházejí z a jedou do Vzhledem k uvedenému byla žalobkyně dne 3. 10. 2019 zajištěna podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb. a eskortována na k dalšímu šetření.
27. Dne 4. 10. 2019 bylo se žalobkyní zahájeno správní řízení ve věci rozhodnutí o správním vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 3 a § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců.
28. V rámci vyjádření do protokolu účastníka správního řízení žalobkyně dne 4. 10. 2019 sdělila, že opustila spolu s rodinou, když jí byly asi čtyři roky. Odešli do, kde byl uprchlický tábor pro, kde společně žili asi pět let. Potom se přestěhovali do, tam žili asi osm let. Otec, matka a její sourozenci tam zůstali a ona odjela s pomocí převaděčů do, kde čekala několik měsíců, až na ni přijde řada. Potom se za pomoci jiných převaděčů dostala na loď, která ji převezla spolu s dalšími 20 až 25 lidmi do Na břehu je kontrolovali policisté nebo úředníci, vzali je na stanici, kde nic nevyplňovali ani nepodepisovali, nebrali jim ani otisky prstů. Zeptali se jich, jestli tam chtějí zůstat, a když jim řekli, že ne, tak mohli odejít. Nevěděli, kam mají jít, tak se rozdělili do menších skupin a každá šla jinam. S dalšími lidmi kontaktovali převaděče a domluvili se s ním, že odcestují do za 600 euro na osobu. Po nějaké době cesty si všimli, že jsou v, následně zůstali pět dní v jednom domě. Poté vyrazili na cestu, měli několik zastávek, ale zůstávali uvnitř dodávky. Při jedné zastávce je řidič pustil ven a řekl, že jsou v Kolemjdoucích se zeptali, jestli jsou v a oni řekli, že jsou v České republice. Nakonec se rozhodli jít pěšky celý den do nějakého města, aby dál pokračovali vlakem. Ve městě jim pak nějaký kluk zavolal taxi. Řidiči taxi řekli, že chtějí do hlavního města a vyjeli. V průběhu cesty je zastavila policie a odvezla je na stanici. Dále žalobkyně uvedla, že v Súdánu žádnou adresu nemá, protože její rodina nic nevlastní a často se stěhuje. V také žádnou adresu nemá. Nemá ani žádnou doručovací adresu. Důvod, proč odešla ze, bylo, že tam nemohla žít. Její matka se rozvedla s otcem a našla si nového partnera, který se k ní choval špatným způsobem a musela pracovat jako otrok. Je si vědoma svého neoprávněného pobytu, nikdy nevlastnila žádný doklad totožnosti. Na území České republiky ani v jiném členském státě nemá žádné rodinné vazby. V návratu do ji brání skutečnost, že její matka je protestantka a proto museli z utéct. Vůbec neví, jestli jí tam něco hrozí, s nemá žádné spojení, netuší, jaká je tam situace. Peníze na návrat nemá. Chtěla by se v klidu usadit a pracovat.

29. Dne 5. 10. 2019 byl se žalobkyní proveden další pohovor, při němž na otázku žalované, čeho se konkrétně obává v případě návratu do, uvedla následující. Prarodiče žalobkyně vyznávali v náboženství, které většina lidí neuznávala, nebyli ani Dělali alternativní medicínu a věřili v zázraky, proto je pronásledovali místní lidé. Matka žalobkyně byla protestantka, ale stejně byla stigmatizována tím, čemu věřili rodiče. Proto i s otcem museli utéct, když byly žalobkyni čtyři roky. Utekli do, kde pět let žili v uprchlickém táboře. V táboře se matka seznámila s jiným mužem, který měl své jedno dítě, a navázali vážný vztah. Potom společně odjeli do Poté se matka žalobkyně s přítelem rozešla a pracovala jako služka v domácnosti v několika rodinách. Nakonec si matka žalobkyně našla práci u jedné rodiny z Nejdřív u nich jen pracovala, ale časem se k nim i přestěhovaly. Matka žalobkyně navázala vztah s jejich hlídačem, který byl ze Jednoho dne byla matka žalobkyně poslána něco nakoupit, měla autonehodu a zemřela. Žalobkyni bylo 14 let. Poté žila s nevlastním otcem, který začal hodně pít a psychicky i fyzicky žalobkyni týral. Na různých částech těla má jizvy. Musela od něj utéct, aby si zachránila život. Obava z návratu do spočívá v tom, že má strach z místních lidí, kteří by ji mohli pronásledovat jako její prarodiče a rodiče.
30. Nejdříve se krajský soud zabýval námitkou, zda s ohledem na osobní příběh žalobkyně ji lze považovat za zranitelnou osobu ve smyslu čl. 3 odst. 9 Návratové směrnice. Žalobkyně k ověření, že je zranitelnou osobou navrhuje provedení důkazu formou znaleckého posudku soudním znalcem se zkušeností s prací s oběťmi sexuálního násilí či obchodování s lidmi.
31. Žalobkyně až při druhém pohovoru dne 5. 10. 2019, kdy svůj osobní příběh popsala zcela rozdílně, než jak tomu bylo dne 4. 10. 2019, uvedla skutečnosti nasvědčující o tom, že by se v jejím případě mohlo jednat o zranitelnou osobu. Dle jejího tvrzení ji měl její nevlastní otec psychicky i fyzicky týrat, proto od něj musela utéct. V žalobě pak již uvádí, že žalobkyně byla opakovaně znásilněna pašerákem, a to za příslib cesty do
32. Krajský soud však nejdříve konstatuje, že má však značné pochybnosti o věrohodnosti žalobkyně, pokud nechtěla hned při prvním pohovoru uvádět citlivé informace, lze ji pochopit, ale proč se její verze příběhu liší v jiných okolnostech, je otázkou. Předně se liší verze důvodů, proč s rodinou opustili, nejdříve tvrdila v pohovoru dne 5. 10. 2019, že odešli z důvodu víry jejích prarodičů, následně v žalobě je to kvůli víře matce a že ji vyhnali rodiče. Při pohovoru ze dne 4. 10. 2019 žalobkyně nezmínila, že se její matka rozvedla s otcem či následně zemřela při autonehodě. Dne 5. 10. 2019 vypovídá žalobkyně, že její nevlastní otec byl hlídačem u rodiny, kde její matka pracovala, v žalobě se jedná již o majitele hotelu. Stejně tak se ve všech třech verzích liší okolnosti odchodu žalobkyně ze
33. K okamžiku vydání žalobou napadeného rozhodnutí tak žalovaná rozhodně nemohla dospět k závěru, že by osobní stav žalobkyně neumožňoval její zajištění. Soud podle § 75 odst. 1 s. ř. s. při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. I kdyby tedy tato žalobní námitka byla čistě teoreticky shledána důvodnou, s ohledem na zásadu dle § 75 odst. 1 s. ř. s. by tato skutečnost neměla žádný vliv na zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí, a proto soud nemohl námitkám vyplývajícím ze skutkových tvrzení uplatněných poprvé až v žalobě, vyhovět.

34. Soud dále podotýká, že zákon o pobytu cizinců, na základě kterého byla žalobkyně zajištěna, nepracuje s pojmem zranitelná osoba, který se vyskytuje toliko v zákoně o azylu. Povinnost žalované posuzovat v řízení o zajištění, zda je zajišťovaný cizinec zranitelnou osobou, ze zákona o pobytu cizinců vyplývá pouze v případě zajištění podle § 129 zákona o pobytu cizinců.
35. Nejvyšší správní soud navíc v rozsudku ze dne 14. 11. 2017, č. j. 5 Azs 223/2017-27, poznamenal, že pokud pro to nevyplynou před správním orgánem důvody, není třeba otázku zranitelnosti výslovně rozebírat.
36. Odkaz žalobkyně na rozsudek Nejvyššího správního soudu, dle něhož je za určitých okolností možné prolomení zásady v § 75 odst. 1 s. ř. s. s poukazem na čl. 5 odst. 4 Evropské úmluvy o lidských právech, je v daném případě nepřiléhavý. V žalobkyni citovaném případě se jednalo o změnu zdravotního stavu cizinky až po vydání rozhodnutí o zajištění, tedy nastala situace, s níž se žalovaná ve svém rozhodnutí nemohla vypořádat. V nyní posuzovaném případě skutečnosti, které žalobkyně sdělila až v žalobě, nejsou nové skutečnosti ve smyslu uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu, ale jedná se o skutečnosti, které existovaly v době rozhodování žalované, pouze nebyly žalobkyní sděleny při pohovoru a žalovaná tak neměla možnost se jimi v napadeném rozhodnutí jakkoliv zabývat. Důkaz žalobkyní navrhovaným znaleckým posudkem by tak v dané věci nemohl přinést žádné nové skutečnosti.
37. Vzhledem k tomu, že žalobkyně v průběhu správního řízení ani netvrdila, že by ve skutečnosti zranitelnou osobou byla, není ostatně jasné, jak by potenciální vada řízení měla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.
38. S uvedeným souvisí i další námitka ohledně způsobu, jakým postupovala žalovaná při vedení pohovoru o podání vysvětlení. I tato námitka je nedůvodná.
39. Pohovor vedený žalovanou se žalobkyní dne 4. 10. 2019 byl veden zcela korektním způsobem. Žalovaná se na příběh žalobkyně zeptala běžným způsobem a žalobkyně měla možnost k důvodům svého vycestování uvést cokoli. Žalovaná na základě sdělených informací žalobkyní neměla žádný důvod se žalobkyní doptávat na další podrobnosti. Na závěr pohovoru byla navíc žalobkyni dána možnost se k čemukoli vyjádřit.
40. Žalobkyně má také za to, že z hlediska osobního příběhu a délky je zajištění nepřiměřené. Tuto námitku shledal soud také jako nedůvodnou.
41. Podle § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců doba zajištění nesmí překročit 180 dnů a počítá se od okamžiku omezení osobní svobody. V případě cizince mladšího 18 let nebo rodiny s nezletilými dětmi nesmí doba zajištění překročit 90 dnů.
42. V odůvodnění napadeného rozhodnutí jsou dále vyjmenovány jednotlivé kroky, které bude nutné učinit před vycestováním žalobkyně mimo území České republiky. V napadeném rozhodnutí je mj. uvedeno, že bude nutno žalobkyni opatřit cestovní doklad a za tím účelem bude nezbytné kontaktovat zastupitelský úřad a ověřit totožnost žalobkyně. V případě státu Eritrea se na území České republiky nenachází zastupitelský úřad, tudíž veškeré náležitosti k ověření totožnosti žalobkyně a vydání cestovního dokladu bude třeba vyřizovat na zastupitelském úřadě v Žalovaná taktéž přihlédla k době, která je nutná k zabezpečení přepravních dokladů, kdy obstarává letenku nebo

vyjedná průvoz žalobkyně přes jiné státy EU, a komunikuje s domovským státem žalobkyně o vzetí zpět. Doba k zajištění těchto náležitostí se v případech afrického státu pohybuje v druhé polovině zákonného rozpětí doby umožňujícího zajištění cizince.

43. Pokud tedy žalovaná stanovila dobu zajištění na 120 dnů, není tato délka zajištění nepřiměřená, a to vzhledem k důvodům, které žalovaná konstatovala v napadeném rozhodnutí a maximálně stanovené doby zajištění podle § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, dle něhož doba zajištění nesmí překročit 180 dnů. Žalobkyně není osobou mladší 18 let ani se v jejím případě nejedná o rodinu s nezletilými dětmi, tudíž limit 90 dnů podle § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců na ni nelze uplatnit.
44. Podle názoru soudu tedy žalovaná splnila požadavky na odůvodnění svého rozhodnutí, když popsala nezbytné úkony vedoucí k vlastnímu vyhoštění včetně kvalifikovaného odhadu doby jejich trvání. Při stanovení této doby vzala v potaz individuální charakteristiky případu, neboť zohlednila nutnost ověřit totožnost žalobkyně, opatřit jí cestovní doklad a přepravní doklady.
45. Dále žalobkyně namítala, že v jejím případě postačovalo uložení mírnějšího opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců. Námitka je nedůvodná.
46. Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.
47. Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců zvláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území (dále jen „zvláštní opatření za účelem vycestování“) je a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly, b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.
48. Zajištění podle § 124 zákona o pobytu cizinců představuje mimořádný institut spojený s odnětím svobody cizince. Zvláštní opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců je institutem mírnějším, který musí správní orgán před uložením zajištění upřednostnit. Jako takový pak institut zajištění slouží pro případy, kdy nelze zajistit výkon správního vyhoštění jinými prostředky. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2012, č. j. 3 As 30/2011 - 57, je správní orgán při rozhodování o zajištění podle § 124 a § 124a zákona o pobytu cizinců povinen zvážit, zda v projednávané věci nepostačuje uložení zvláštního opatření podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

Současně však platí, že uložení zvláštního opatření není na místě, pokud by takový postup vedl ke zmaření výkonu správního vyhoštění. Z tohoto důvodu má žalovaná povinnost podle ustanovení § 123b odst. 3 zákona o pobytu cizinců zkoumat, zda uložním zvláštního opatření neohrozí výkon správního vyhoštění.

49. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, jehož závěry lze plně aplikovat i v posuzovaném případě, konstatoval, že „[u]ložení zvláštního opatření musí proto být upřednostněno před zajištěním cizince, nicméně pouze pokud lze předpokládat, že cizinec bude schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření, a zároveň neexistuje důvodná obava, že by byl uložním zvláštního opatření ohrožen výkon správního vyhoštění. Nesplnění jednoho nebo druhého předpokladu jsou pak zcela samostatnými důvody pro učinění závěru, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování ve smyslu ust. § 124 zákona o pobytu cizinců.“
50. Možnost aplikace zvláštního opatření namísto zajištění cizince a tomu korespondující úvahy správního orgánu budou nutně záviset na důvodu zajištění. Základním pravidlem je, že uložení zvláštního opatření nesmí ohrozit výkon správního vyhoštění (§ 123b odst. 3 věta druhá zákona o pobytu cizinců; čl. 15 odst. 1 a bod 16 odůvodnění návratové směrnice vychází z dostatečné účinnosti mírnějších donucovacích opatření); toto ohrožení bude typově různé v typově odlišných případech důvodů zajištění. Cílem právní úpravy zvláštních opatření za účelem vycestování je snaha o minimalizaci omezování osobní svobody v případě zajištění cizinců za účelem vyhoštění (např. rozsudek ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011-51, bod 23).
51. Volba mírnějších opatření než je zajištění cizince, je vázána na předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat při realizaci tohoto opatření a že neexistuje důvodná obava, že se bude vyhýbat případnému výkonu správního vyhoštění. Pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec bude případný výkon správního vyhoštění mařit, nelze dle § 123b odst. 3 zákona o pobytu cizinců přistoupit ke zvláštnímu opatření za účelem vycestování cizince. Žalovaná se dostatečně zabývala možnostmi uložení zvláštních opatření dle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců, aniž by se jednalo o nepřípustnou automatickou paušalizaci řešení pobytu cizinců, kteří nevycestovali krátce po udělení správního vyhoštění. Okolnosti vylučující aplikovatelnost § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců jsou v posuzované věci natolik zřetelné, že nelze účinně namítat zásadu minimalizace zásahu do práv žalobce. Krajní opatření spočívající v zajištění žalobce je tak v dané věci zcela na místě.
52. Problematikou uložení zvláštních opatření namísto zajištění se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval. V rozsudku ze dne 15. 7. 2011, č. j. 7 As 76/2011-50, k tomu uvedl: „Zajištění cizince musí být vyhrazeno pro případy, kdy skutečně nelze zajistit výkon správního vyhoštění jinými prostředky, například uložním zvláštního opatření podle ust. § 123b zákona o pobytu cizinců. Není však pravdou, že by policie musela vždy nejdříve přistoupit k uložení zvláštního opatření a teprve v případě neúspěchu by mohla cizince zajistit. Takový výklad by vedl v důsledku často ke zmaření výkonu správního vyhoštění. I když by totiž bylo zřejmé, že se cizinec bude snažit vyhnout vycestování z České republiky, policie by mu nejdříve uložila zvláštní opatření, a poté, co by zjistila, že zvláštní opatření nevedlo ke kýženému cíli, neboť cizinec se začal skrývat nebo odcestoval do jiného státu, mohl by již být výkon správního vyhoštění zmařen a k zajištění cizince by vůbec nemohlo být přistoupeno.“ Uložení mírnějšího opatření je vázáno na předpoklad, že cizinec bude schopen plnit povinnosti z toho plynoucí, a zároveň neexistuje důvodná obava, že by byl uložním zvláštního opatření

ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Nesplnění jednoho nebo druhého předpokladu je zcela samostatným důvodem pro závěr, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování ve smyslu § 123b zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2014, č. j. 3 As 104/2013-30). Zákon tak zohledňuje zájem na tom, aby přijatá opatření byla skutečně účinná. Požadavek na aplikaci mírnějších prostředků proto nelze vykládat tak, že policie je povinna nejdříve přistoupit

k uložení zvláštního opatření a teprve až v případě neúspěchu cizince zajistit (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2011, č. j. 5 As 59/2011-64).

53. Důvod zajištění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců paušálně nevylučuje možnost použití zvláštního opatření. Správní orgán je vždy povinen zvážit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených Českou republikou nebo jinými státy Evropské unie (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016-38). Posouzení, zda správní orgán přistoupí k uložení zvláštního opatření, nezahrnuje pouze subjektivní postoj cizince, zda by byl schopen a ochoten se danému opatření podrobit, ale předpokládá objektivní hodnocení celkové situace správním orgánem, na kterém leží odpovědnost rozhodnout, zda uložené opatření splní svůj účel. Vedle toho, že správní orgán musí uvedenou úvahu učinit, musí ji také promítnout do odůvodnění svého rozhodnutí (srov. rozsudky ze dne 21. 3. 2012, č. j. 1 As 11/2012-74; ze dne 18. 10. 2012, č. j. 7 As 107/2012-40; nebo ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011-51).
54. S ohledem na skutkové okolnosti krajský soud konstatuje, že závěr žalované, že v případě žalobkyně existuje obava, že by v případě nahrazení zajištění zvláštními opatřeními výkon rozhodnutí o správním vyhoštění mařila a dobrovolně nevycestovala, byl odůvodněný. Jak plyne z pohovoru vedeného se žalobkyní, žalobkyně tranzitovala Českou republikou do, kde měla v úmyslu získat azyl a práci, neboť jak uvedla, chce se někde v klidu usadit a pracovat. Nadto v první bezpečné zemi – o azyl požádat nechtěla a raději cestovala nelegálně dále. cestovala vědomě nelegálně, bez dokladu totožnosti, na hraničním přechodu do se skrývala v zavazadlovém prostoru vozidla. Několikrát při obou pohovorech sdělila, že cílem její cesty bylo Není tak možné vyloučit, že by žalobkyně ve svém způsobu chování pokračovala i navzdory uloženému zvláštnímu opatření.
55. Žalovaná situaci žalobkyně posoudila individuálně s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem a své úvahy řádně odůvodnila. Opakovaně uvedla celou řadu skutečností, které odůvodňují, proč v daném případě není možné přistoupit k uložení zvláštních opatření (úmyslný nelegální vstup do bez dokladu totožnosti, ilegální tranzit přes řadu zemí, ukrývání se při vstupu do, snaha dostat se do za účelem získání práce a azylu, nedostatek prostředků na složení finanční záruky, žádné rodinné nebo jiné blízké vazby na území České republiky, žádný majetek či možnost pobytu na území České republiky). Z uvedeného vyplývá, že žalovaná nezaložila závěry o nemožnosti použití zvláštních opatření v daném případě pouze na tom, že se žalobkyně nacházela nelegálně na území České republiky. Rovněž žalované uvedla zcela konkrétní skutkové důvody, pro něž nebylo možné aplikovat jednotlivá zvláštní opatření, protože se

nemůže
o paušalizovaný přístup.

jednat

56. Krajský soud tak ve shodě s žalovanou konstatuje, že žalobkyně v posuzovaném případě nemá zajištěno bydlení a nedisponuje ani žádnými finančními prostředky. Současně nemá cestovní či jiný doklad svědčící o její totožnosti. Na základě těchto skutečností krajský soud uzavírá, že v případě uložení zvláštního opatření podle § 123b a § 123c by žalobkyně nebyla schopna plnit takto uložené povinnosti. Současně vzhledem k tomu, že je její pobyt na území České republiky motivován výkonem pracovní činnosti, tedy ekonomickými důvody, lze předpokládat, že v případě uložení správního vyhoštění by toto rozhodnutí nerespektovala. V této souvislosti krajský soud odkazuje na dřívější závěry Nejvyššího správního soudu, které lze plně využít i v nyní posuzovaném případě a které byly formulovány v rozsudku ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 As 52/2013-34, že „[v]olba mírnějších opatření než je zajištění cizince, mezi něž lze např. řadit již zmíněné zvláštní opatření za účelem vycestování cizince, je vázána na předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat při realizaci tohoto opatření a že neexistuje důvodná obava, že se nebude vyhýbat případnému výkonu správního vyhoštění. Pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec bude případný výkon správního vyhoštění mařit, nelze dle § 123b odst. 3 zákona o pobytu cizinců přistoupit ke zvláštnímu opatření za účelem vycestování cizince.“
57. Žalobkyně také poukazovala na existenci překážek vycestování podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Ani tuto námitku neshledal soud důvodnou.
58. K povinnosti správních orgánů při rozhodování o zajištění je zkoumat, zda je správní vyhoštění možné, existuje poměrně rozsáhlá judikatura Nejvyššího správního soudu. V rozsudku ze dne 15. 4. 2009, č. j. 1 As 12/2009-61, publ. pod č. 1850/2009 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud vyslovil, že „[n]ezbytným předpokladem pro rozhodnutí o zajištění cizince podle § 124 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky je úvaha správního orgánu o tom, zda je vůbec možné rozhodnout o správním vyhoštění cizince a toto rozhodnutí vykonat.“ Následně rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS, upřesnil, že „[s]právní orgán má povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné. O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Správní orgán je naopak povinen v takovém případě cizince neprodleně propustit na svobodu.“
59. V rozsudku ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011-79, Nejvyšší správní soud dodal, že „[s]právní orgán musí v odůvodnění vedlejšího ustanovení výroku rozhodnutí o zajištění, jímž se stanoví doba jeho trvání, uvést, jaké všechny úkony bude pravděpodobně nezbytné provést k přípravě realizace správního vyhoštění konkrétní osoby. Dále lze nepochybně požadovat, aby správní orgán kvalifikovaně na základě svých zkušeností upřesnil v odůvodnění rozhodnutí

svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů (např. obvyklá doba komunikace se zastupitelským úřadem země původu cizince, doba potřebná pro poskytnutí právní pomoci ze strany země původu). Správní orgán musí posuzovat uvedené otázky přísně individuálně, nikoliv paušálním odhadem. Pouze v případě, kdy jsou shora uvedené úvahy obsaženy ve správním rozhodnutí a dle své povahy mají oporu ve správním spisu, mohou se soudy ve správním soudnictví ujmout své přezkumné činnosti a posoudit, zda správní orgán nepřekročil meze správního uvážení či ho nezneužil ...“

60. Požadavky na obsah odůvodnění rozhodnutí o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění jsou tedy jasně dány. Soud však zdůrazňuje, že smyslem řízení o zajištění cizince není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat realizaci případného správního vyhoštění z území České republiky. Při hodnocení odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí je nutno vzít v úvahu již shora zmíněnou předběžnost rozhodnutí o zajištění, která je zdůrazněna i tím, že toto rozhodnutí je prvním úkonem v řízení (srov. § 124 odst. 2 větu první zákona o pobytu cizinců), a správní orgán tak vychází z dosud nekompletních spisových materiálů (řízení o správním vyhoštění je teprve zahájeno), které však v daném případě dostatečně odůvodňují rozhodnutí o zajištění.
61. Žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí vyslovila, že zjištěné skutečnosti nenasvědčují jakékoli překážce ve vydání rozhodnutí o správním vyhoštění a vycestování cizince z území České republiky. Podle žalované je z její běžné praxe známo, že v případě žalobkyně existuje reálný předpoklad realizace výkonu jejího vyhoštění. Při pohovoru dne 4. 10. 2019 žalobkyně vypověděla, že co se týče, neví, zda jí hrozí nějaké nebezpečí, neboť s ní nemá žádné spojení a netuší, jaká je tam situace. Následující den při pohovoru již uvedla, že se do nemůže vrátit, neboť tam nikoho nemá a má jen špatné vzpomínky, že ji tam šlo o život. Nyní má strach, že ji z důvodu vyznání její rodiny místní lid bude pronásledovat jako její prarodiče a rodiče. Podle názoru soudu z důvodu těchto dvou zcela odlišných výpovědí je značně snížena věrohodnost žalobkyně. Uvedená tvrzení ale přesto nenasvědčují tomu, že by vyhoštění žalobkyně do nebylo reálné. Ostatně ani žalobkyně v žalobě nikterak blíže nespecifikovala, proč by její vyhoštění nemělo být možné realizovat, pouze při druhém pohovoru nastínila, že její obavy pramení ze skutečností, které se staly, když byla žalobkyně malé dítě, ale jaká je situace v v dnešní době, žalobkyně sama očividně neví.
62. Na závěr se krajský soud zabýval první námitkou žalobkyně, že odůvodnění zajištění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je zcela formální a nezabývá se individuálními okolnostmi jejího příběhu.
63. V případě žalobkyně byly uvedené podmínky v § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců splněny, neboť žalobkyně je starší patnácti let, bylo jí oznámeno zahájení řízení o správním vyhoštění a žalovaná rovněž vysvětlila, proč nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování a v čem spočívá nebezpečí maření nebo ztěžování výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. Všemi těmito skutečnostmi se krajský soud zabýval výše. Nelze opomíjet účel zajištění, kterým je zabezpečení řádného průběhu řízení o správním vyhoštění včetně jeho následné realizace. Pokud k dosažení uvedeného účelu

nepostačuje uložení zvláštního opatření a jsou-li splněny i další podmínky § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, je policie oprávněna cizince zajistit.

64. Krajský soud na základě shora provedeného posouzení žalobních námitek dospěl k závěru, že tyto nejsou důvodné, a proto žalobu podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
65. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalované v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nad rámec její běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 19. listopadu 2019

JUDr. Jana Kubenová, v. r.
samosoudkyně